

El carrer dels Mercaders

271

El carrer dels Mercaders pertany al barri vell de la ciutat i enllaça el carrer dels Abeuradors amb el d'en Minali, configurant així una de les poques zones de la ciutat de recorregut a peu s'hi pot accedir també des del carrer de les Olles i des del carreró de la Neu, úniques mostres que resten d'un complicat entrellat de petits passos que solcaven aquesta via i que començaren a ésser tancats el segle XIX i els primers vint anys d'aquest segle.

- ELS MERCADERS -

Usualment se'l troba denominat com a «carrer dels Mercaders», malgrat que en algun moment se l'esmentà com a «carrer d'en Fontclara» i, més periòdicament, com a «carrer de la Neu». Així trobem que l'any 1495 ja es parla del carrer dels Mercaders, fent al·lusió a la preponderància en aquest sector dels habitants d'aquest ofici. Pensem que els mercaders esdevenen durant molt de temps els capdavanters en el desenvolupament econòmic de la ciutat i del seu govern. Normalment els mercaders constitueixen un grup força nombrós, amb importants contactes arreu del país i amb una activitat d'estímul constant al món del comerç.

Per refermar la importància dels mercaders com a grup de relleu en la vida econòmica medieval assenyalarem que, segons Enric C. Girbal, la nostra ciutat ja tenia al segle XIII un banc públic i un magistrat consolar per als negocis marítims, i que l'any 1332 els mercaders de Girona obtenien el privilegi de no pagar impostos, peatges ni portatges en el regne de Sardènia.

Com ja hem dit, també se'n digué carrer de la Neu, nom de clara procedència popular, en referència al fet que a mig carrer hi havia la casa del glaç propietat

del municipi. En aquesta casa hom administrava els pans de glaç, fonamentals per a la conservació de determinats queviures, que usualment eren transportats a la nostra ciutat procedents dels pous de glaç d'Aiguaviva, de la Garrotxa, i fins i tot del Montseny.

Tot i que el gel es venia a les peixateries —on òbviament se n'emprava més—, el magatzem de pans era al carrer de Mercaders, en uns baixos que també tenien entrada pel carrer de les Ferreteries Velles. Hom pesava els pans a les 5 i a les 8 del matí, i a les 5 de la tarda, per tal de determinar la pèrdua de pes per fosa. Aquest local és esmentat al Manual d'Acords de l'any 1699 com a «la casa que la ciutat té en lo carrer dels mercaders y prop de les Pescateries».

Encara actualment aquest topònim resta en el nostre nomenclàtor, si bé a l'anomenat carrer de la Neu, al punt on versemblantment hi devia haver el local de l'administració, a la confluència amb els carrers de Mercaders i de les Ferreries Velles.

Al ple de l'Ajuntament de data 3 de juny del 1921 s'aprovà el canvi de denominació del carrer, que a partir d'aquell moment havia de dur el nom del conegut metge i escriptor Josep Ametller i Viñas. Amb tot, l'acord quedà sense efecte a la següent sessió.

- GREMIS I COMERÇ -

Ja hem parlat de la bona situació econòmica i del paper protagonista jugat pels mercaders en la Girona medieval, fins al punt que resta un carrer que en perpetua la influència. Malgrat tot, sabem que la població treballadora d'aquest indret era molt més diversificada del que el mateix nom pugui indicar. L'any 1558 comptava amb una trentena d'oficis; hi destacaven els abai-

El carrer dels Mercaders, amb el paviment aixecat durant les obres que s'hi van fer l'any 1.973 (Foto: Arxiu d'imatges de l'Ajuntament de Girona).

xadors, els torners i el sector tèxtil. I a la darrereria del segle XVII se'ns presenta amb un panorama més diversificat, amb reventadors, sabaters, taverners, notaris, sastres, fusters, ferrers, negociants, botiguers, i fins i tot un llibreter i un noble que habitaven en aquest carrer. Paradoxalment, els primers anys del segle XVIII sembla que el carrer havia perdut pes econòmic, amb una important davallada en el nombre d'oficis que fins al moment s'hi havien aixoplugat, i amb una estructura socio-professional fonamentada en el ram de l'administració i de les tavernes, exactament cinc.

Sembla que durant un temps hi hagué molins, en aquest carrer, ja que, segons Josep Grahit, pel juliol del 1641 els jurats acordaren adquirir un molinet per tal d'encunyar moneda de «vellón», per a la qual cosa agencaren un dels molins de l'indret. Tanmateix, fins fa pocs anys aquesta via comptava amb un seguit de fondes, com la de la Cal Ros —encara en funcionament— i les anomenades de Can Falgueres i de Cal Foradat.

Actualment és la zona per a vianants per excel·lència de la ciutat, malgrat que la seva proximitat a la Rambla li hagi manllevat bona part del trànsit que per la seva situació cèntrica hauria de tenir. Amb cases de quatre pi-

sos d'alçada, majoritàriament de pedra, compta amb comerços dedicats a la venda de ceràmica, roba, joguines, pells, queviures —fleca, carnisseria—, un bar, dues serralleries i un ataconador.

- UN LABERINT DE CARRERS -

El sector presidit pel carrer dels Mercaders fou molt de temps una mena de laberint de carrerons i passatges que a mesura que avança el segle XX anaren desapareixent. Ja l'any 1889 l'historiador Joaquim Botet i Sisó demanà permís per tancar el carrer del Cigne —que anava de la Rambla al carrer de les Peixateries Velles—, adduint que les úniques dues cases d'aquest carreró eren de la seva propietat. Davant les queixes dels veïns se li denegà la petició. En canvi, l'any 1918 Joaquim Ribas aconseguí, mitjançant compra, suprimir aquest carrer.

A continuació del carrer del Cigne hi havia hagut l'anomenat carreró de l'Ovella, que connectava les Peixateries Velles amb el carrer dels Mercaders, i que fou privatitzat a la darrereria del segle XIX. Ambdós carrers, estrets i de curt trajecte, eren emprats pels veïns del sector, a semblança dels carrers de les Olles i de la Neu, avui dia encara

oberts. Una ullada a un plànol del sector comprès entre la Rambla de la Llibertat i el carrer dels Ciutadans ens mostra encara un veritable laberint urbà.

Urbanísticament ens cal dir que hom hi realitzà nombroses obres durant la primera meitat del segle XIX, sobretot pel que fa a la reforma de les antigues cases i l'empedrat dels anys 1833 i 1886. Després de la renovació del paviment dels anys 1922 i 1925 caldrà esperar als anys setanta per tal d'assistir a una reforma profunda del carrer. El 1973-1974 s'executen les obres de pavimentació, clavegueratge i enllumenat, que li donen la seva fesomia actual.

Destaquem la casa n° 28, amb uns esgrafiats realitzats per J. Sastre, de temàtica floral, amb plafons i cintes decoratives i elements esblemàtics.

A diversos locals del carrer hi hagué a principis de segle-la redacció i l'administració de diaris com «L'espurna», del BOC, «El Demòcrata» i «Pàtria», de les juvenutrs maristes, i de la revista «Gremial». La festa del carrer era celebrada fins als anys trenta en honor de la Mare de Déu del Carme, la qual era col·locada en un altar il·luminat durant els tres dies que durava la celebració.

Ramon Alberch i Fugueras

Mercaders, 12
Tel. 20 68 05
GIRONA

FLECA
BARTRINA

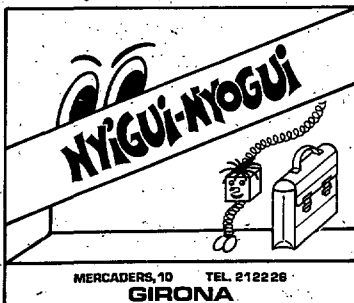
Si un bon llonguet et vols menjar, a Can Bartrina l'has d'anar a buscar

Carrer Mercaders, 22
Tel. 20 69 81
GIRONA

ELS MILLORS
DETALLS A
ADAM REGALS

C/ Mercaders, 17 - Tel. 20 59 92
GIRONA

MERCADERS, 10 TEL. 212226
GIRONA

Escatllar

FERRETERIA

AIXETES - METALLS - CANONADES DE FERRO, PLOM I PLÀSTIC - ACCESSORIS PER A CANONADES

Mercaders, 5 - Tel. 20 14 58 - Girona

C/ Mercaders, 16 Girona
Tel. 20 37 13

QUALITAT I PRESTIGI

PERFUMERIA - GIRONA

Ceràmiques
Cristalleries
Yaixelles
Llistes de noces

TURON

C/ Mercaders, 6 i 8
Telèfon 20 18 36
GIRONA